

شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی

داریوش فیضیان^۱، رسول رنجبریان^۲

^۱ دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، واحد شاهین دژ، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهین دژ، ایران.
^۲ استادیار، گروه مدیریت، واحد شاهین دژ، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهین دژ، ایران.

نام نویسنده مسئول:

رسول رنجبریان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۲/۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۴/۸

چکیده

هدف در اقتصاد مقاومتی آن است که بر فشارها و ضربه های اقتصادی از سوی نیروهای متخاصم که سد راه پیشرفت جامعه است، غلبه کرد. هدف از پژوهش حاضر شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه می باشد. تحقیق حاضر از نظر هدف، در گروه تحقیق های کاربردی و بر حسب نحوه گردآوری داده ها، تحقیق حاضر از نوع توصیفی و بر حسب چگونگی اجرا در قالب تحقیقات پیمایشی قرار دارد. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه کارکنان ادارات دولتی به تعداد ۳۲۲۰۲ نفر شهرستان ارومیه می باشد، که تعداد، ۳۸۲ نفر با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. در این تحقیق برای جمع آوری اطلاعات و داده ها از پرسشنامه، که شامل ۴۹ سوال بوده که روایی مناسبی داشته و پایایی آن نیز (ضریب آلفا کرونباخ) ۰/۹۶۱ بدست آمد که نشان دهنده قابلیت اعتماد نسبتاً مناسب پرسشنامه است، استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار SPSS استفاده شده است که با اطلاعات حاصل از پرسشنامه به بررسی آمار توصیفی و آمار استنباطی داده پرداخته شد. نتایج بررسی در این تحقیق نشان داد که عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی اجتماعی، عوامل هماهنگی نهادهای نظارتی و قضایی، عوامل فرهنگی، عوامل اداری مدیریتی و عوامل قوانین، مقررات و دستورالعمل ها در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تاثیر دارند.

واژگان کلیدی: اقتصاد مقاومتی، عوامل اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اداری- مدیریتی و مقررات.

مقدمه

با ظهور انقلاب اسلامی، شکل جدیدی از حکومت در دنیا پدیدار شد که بنای سازگاری با قطب قدرت استکبار را نداشته و به مبارزه با استکبار پرداخت. ظهور چنین حکومتی آن هم در منطقه خاورمیانه که از لحاظ اقتصادی و ژئوپلیتیکی دارای اهمیت بسیار زیاد است، باعث شد که نظام استکبار جهانی با تمام قوا به مبارزه با انقلاب برخیزد. با پایان یافتن جنگ و عدم پیروزی استکبار در زمینه های نظامی، تهاجمات به عرصه های دیگر کشیده شد. یکی از این عرصه ها که خصوصاً در سال های اخیر با تهاجمات گسترده همراه بوده است، عرصه اقتصادی است. بنابراین خود انقلاب اسلامی مکلف به نوآوری و نظریه پردازی و الگو سازی در عرصه های جدید اقتصادی است. هر کشوری که علم استکبار ستیزی را برپا کند، نیازمند چنین الگوهایی است. یکی از این مفاهیم اقتصاد مقاومتی است.

واژه اقتصادمقاومتی اولین بار در دیدار کارآفرینان با مقام معظم رهبری در شهریور سال ۱۳۸۹ مطرح گردید. در همین دیدار، رهبر معظم انقلاب «اقتصاد مقاومتی» را معنا و مفهومی از کارآفرینی معرفی و برای نیاز اساسی کشور به کارآفرینی نیز دو دلیل «فشار اقتصادی دشمنان» و «آمادگی کشور برای جهش» را معرفی نمودند (بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۹). اقتصاد مقاومتی ایده ای بود که به منظور رویارویی با شوکهای بیرونی به وسیله مقام معظم رهبری مطرح شد (امیری و کریم، ۱۳۹۷، ص ۱۰).

در این مقاله به دلیل در هم تنیدگی مسائل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی در جوامع کنونی و تأثیرات متقابل آنها بر یکدیگر، برتری توسعه در یک زمینه نسبت به زمینه دیگر امری مشکل و درعین حال نادرست به نظر می رسد. کشور جمهوری اسلامی ایران که مصمم است اقتصاد تک محصولی و مبتنی بر درآمد نفت را متحول نموده و به سمت عدم وابستگی به نفت حرکت کند، موضوع اقتصاد مقاومتی یک راهکار و نقشه راه سازنده است (فدایی، ۱۳۹۵). بنابراین ضرورت شناخت موانع و پتانسیل های تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی بسیار احساس می گردد. لذا شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه مهم خواهد بود؛ که این مقاله به این مهم پرداخته است.

پیشینه پژوهش

فرهمند معین و زرنگ (۱۳۹۵) در مقاله ای با عنوان «تبیین جایگاه فساد اقتصادی در تحقق اقتصاد مقاومتی» با تبیین پیامدهای گسترده فساد اقتصادی در سه حوزه نهادها و ساختارها، فرهنگی - اجتماعی و اقتصادی، جایگاه و اهمیت مقوله فساد اقتصادی در تحقق یک الگوی اقتصاد مقاوم را تشریح کرده اند. آنها پس از ارائه تصویری جامع از جایگاه و وضعیت فساد اقتصادی، علل فساد اقتصادی را بررسی کرده اند و در پایان نیز مهمترین دلایل و چالشهای مبارزه با فساد در ایران با استفاده از تجربه های گذشته بیان شده است.

الیاسی (۱۳۹۵)، بین اقتصاد مقاومتی و مدیریت منابع انسانی و مؤلفه های نوآوری، اصلاح الگوی مصرف، کار جهادگونه و حمایت از تولید داخلی و با محوریت سیاست اصل ۴۴ قانون اساسی ارتباط معنی داری وجود دارد.

ابوالحسنی و بهاربندی (۱۳۹۲)، در پژوهشی با معرفی اوراق دوسویه ارزی به عنوان رویه ای برای معاملات ارزی در یک اقتصاد مقاومتی، آن را ابزاری مناسب برای پوشش ریسک های ارزی در اقتصاد کشور و نظام بانکی برشمرده اند. و همچنین ابزاری مطابق با معیارهای اقتصاد مقاومتی به عنوان راه حل تئوریک در مرحله فعلی اثرگذار است.

سیف (۱۳۹۱) در مقاله خود، با استفاده از اصطلاح فنریت اقتصادی برگرفته از بریگاکلیو (۲۰۰۶)، به تبیین مفهوم اقتصاد مقاومتی و ارائه الگو برای اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران پرداخته است. به اعتقاد وی، در موضوع اقتصاد مقاومتی، تعبایر متنوع و متفاوتی در ادبیات اقتصادی رایج شده است. تعبیری که معنای اصطلاحی - و نه لغوی - آن را به تعریف مقام معظم رهبری نزدیک می کند فنریت اقتصادی است. در این پژوهش، ریسک تخریب اقتصاد ملی و نیز اقدامات رفتاری کشورها در این زمینه موضوع بحث قرار گرفته و محورهای چهارگانه فنریت اقتصادی بیان شده است. در بخش دیگر این پژوهش، مفهوم اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران با توجه به سخنان مقام معظم رهبری تشریح شده و مبتنی بر این بیانات، الگویی برای اقتصاد مقاومتی جمهوری ایران شامل مؤلفه های رشد اقتصادی، عدالت اقتصادی، ثبات اقتصادی و فنریت اقتصادی

پیشنهاد شده است. همچنین در این تحقیق، راهبردهای چهارگانه مقابله، خنثی سازی، جذب و ترمیم، و پخش و تضعیف منطبق بر مسئله تحریم اقتصادی غرب تشریح و مصادیق آنها معرفی شده است.

روز (Rose, 2004) با به کارگیری یک مدل تعادل عمومی قابل محاسبه، تاب آوری اقتصادی آب منطقه پورتلند در ایالت اورگان امریکا در برابر زمین لرزه شبیه سازی شده با ۶ ریشتر و با قطعی آب برای مدت ۹ - ۳ هفته پیش و بعد از بازسازی را برآورد کردند. آنها نشان دادند که وجود یک سازوکار قیمتی در وضعیت بحرانی می تواند در افزایش تاب آوری اقتصادی اثرگذار باشد.

مبانی نظری اقتصاد مقاومتی

با توجه به پافشاری مقام معظم رهبری بر لزوم در اولویت قراردادن الگوها و اصول اقتصاد مقاومتی در ساختار اقتصادی و صنعتی کشور، بدیهی است که در تمام حوزه های مدیریتی و اجرایی باید سازوکارهای این الگوی اقتصادی تبیین و محقق شود. اقتصاد مقاومتی، یک اقتصاد مردمی شمرده می شود که بخش خصوصی بازیگر اصلی آن معرفی شده است (جوان و همکاران، ۱۳۹۹، ص ۱۰۷). شکل گیری اقتصاد مقاومتی از یک سو متوقف بر تشخیص آسیب پذیری های اقتصادی و از سوی دیگر منوط به تبیین مشخصه های یک اقتصاد مقاومتی چگونگی مقاوم سازی اقتصادی است (توکلی و ایزانلو، ۱۳۹۵، ص ۳۸). باید اذعان نمود که در ادبیات اقتصادی جهان، اقتصاد مقاومتی مفهومی جدید است اگر چه کمتر بر آن تأکید شده است. بریگاللیو بیان می دارد که اصطلاح فنریت اقتصادی به دو مفهوم به کار می رود: اول، توانایی اقتصاد برای بهبود سریع از شوک های اقتصادی تخریب کننده خارجی؛ دوم، توانایی اقتصاد برای ایستادگی در برابر آثار این شوکها (Briguglio & Piccinino, 2009).

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، بخصوص از زمان تسخیر سفارت آمریکا، قانون تحریم نظام جمهوری اسلامی ایران از سوی ایالات متحده آمریکا به اجرا و در طول سی سال گذشته نیز همواره بر حجم این تحریم ها افزوده شد. در ۵ سال اخیر نیز با شدت یافتن تحریم های یک جانبه غرب علیه جمهوری اسلامی ایران با هدف متوقف کردن برنامه های هسته ای ایران، واژه ی جدید اقتصاد مقاومتی به ادبیات اقتصادی کشور اضافه و به فراخور حال و روز اقتصاد کشورمان مورد بحث قرار گرفته است. بطوریکه اولین شخص مملکت، رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران بصورت جدی بحث اقتصاد مقاومتی را مطرح و از آن به عنوان روشی مهم در تغییر مسیر حرکت اقتصادی کشور یاد کردند. طرح موضوع اقتصاد مقاومتی و پذیرش شرایط خاص اقتصادی، خود برای فعالان اقتصادی قدمی رو به جلو محسوب می شود تا در این شرایط تصمیمات دقیق تری اتخاذ کنند. در این شرایط، برخی سیاست گذاران اقتصادی، فشارهای سیاسی و تحریم های اقتصادی را دلیل اصلی ورود به دوران ویژه قلمداد می کنند، و برخی دیگر عملکرد مدیران اقتصادی و نحوه سیاست گذاری در دولتهای قبلی و حال را عاملی مهم در رسیدن اقتصاد به دوران خاص می دانند. علی ایحال با بررسی مقوله اقتصاد مقاومتی در این برهه از زمان می توان گفت که اقتصاد مقاومتی؛ فشارها و ضربه های اقتصادی از سوی نیروهای متخاصم که سد راه پیشرفت جامعه است را شناسایی کرده و با اتخاذ راهکارهای عملی از جمله پتانسیل موجود در سازمان های دولتی کشور بر تهدیدها غلبه می کند. این فشارها به دو دسته داخلی و خارجی تقسیم می شود. در راس فشار خارجی تحریم اقتصادی و در بخش داخلی نیز فشار همه نیروهایی که زمینه و بستر مناسب را برای تحقق اهداف سیاستهای فشار خارجی ها فراهم می کنند، وجود دارد. و بعضا هم فشارهای خارجی با ضعف های داخلی بعلت ساختارهای ضعیف اقتصادی پیوند برقرار می کند (حسین زاده بحرینی، ۱۳۹۲).

بندهای نوزدهم، بیست و دوم و بیست و سوم سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی با پافشاری بر شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیتها و زمینه های فسادزا در حوزه های پولی، تجاری و امثال آن، به مسئله مهم امنیت و سلامت اقتصادی که از عناصر زمینه ساز رشد اقتصادی شمرده می شوند اشاره می کنند (قربانی و رنجبران، ۱۳۹۷، ص ۵۵). اقتصاد مقاومتی یک تدبیر بلندمدت برای اقتصاد کشور است؛ میتواند اهداف نظام جمهوری اسلامی را در زمینه ی مسایل اقتصادی برآورده کند؛ و همچنین می تواند مشکلات کشور را برطرف کند (رنجریان، ۱۳۹۷). اقتصاد مقاومتی با اقتصاد اسلامی بیگانه نیست، بلکه می توان گفت یک نوع مکمل اقتضایی آن است که به ضرورت زمان فعلی ما باز می گردد و در

شرایط فعلی تحریم ضرورت آن دو چندان است (Peet & Elaine, 2009). در نظام اقتصادی مقاومتی مبتنی بر اندیشه سیاسی رهبر جمهوری اسلامی ایران، سازمانهای دولتی می توانند کارکردهای اقتصادی کشور را بشکل؛ کار آفرینی، افزایش تولید، صادرات، مدیریت مصرف، اصلاح شبکه توزیع، تسهیل در ایجاد شرکتهای دانش بنیان، فرهنگ سازی و مشارکت دادن مردم در اقتصاد و ... متبلور و متجلی نموده تا اندیشه جدید اقتصادی مبتنی بر اسلام را محقق کنند. پرسش اصلی تحقیق این است که عوامل مؤثر بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه کدامند؟ و اولویت بندی تاثیر هریک از این عوامل چگونه است؟

نظر به اینکه در طی سالهای اخیر، اقتصاد و متغیرهای مربوط به آن نقش بسیار مهمی در پایداری و تثبیت یک حکومت و به تبع آن اثرات مهمی در زندگی مردم دارد و فرایند مدیریت اقتصادی بهینه کشور بعضاً برای مقابله با اقدامات منفی کشورهای متخاصم و غیرهمسودر قالبهای تحریم و غیره، امری ضروری بوده و لازم است مدیریت دستگاه های ذی ربط در وضعیت اقتصادی کنونی به جد مورد توجه قرارگیرد. استفاده بهینه از منابع موجود و سوق دادن مسیر حرکت جامعه در راستای هم افزایی اقتصادی و بی نیازی از خارج نیازمند پژوهش های زیاد و شناخت آسیب ها به منظور بر طرف نمودن و شناخت فرصت ها در راستای تقویت آنها می باشد. سوالاتی در اینجا مطرح است که باید در این پژوهش به آن پاسخ داد: چرا امروز دشمن تهاجم گسترده ای اقتصادی را در دستور کار خود قرار داده است؟ آیا دشمن زودتر از ما به نقطه ضعف ما پی برده است؟ آیا تحریم های اقتصادی توانسته است بر اقتصاد خانوارهای ایرانی تأثیر منفی داشته باشد؟ آیا فشار اقتصادی بر مردم می تواند منجر به تغییرات فرهنگی و عقیدتی شود؟

القای تفکر اقتصاد مقاومتی یک تدبیر هوشمندانه است تا مدیران ارشد اقتصادی را از غفلت ایجادشده در بخش اقتصاد برهاند. اقتصاد مقاومتی مکمل جهاد اقتصادی است (میلانی، ۱۳۹۴). اقتصاد مقاومتی (Resistive economy) روشی برای رویارویی با تحریمها علیه یک منطقه یا کشور تحریم شده است. در وضعیتی که صادرات و واردات هیچکدام برای آن کشور مجاز نیست. به عبارت دیگر اقتصاد هدف اقتصاد مقاومتی بازسازی و احیای اقتصاد ملی است. این نوع اقتصاد، مردمی است و از ظرفیتهای مردم و نخبگان در آن استفاده می شود. ضمن اینکه از دانش فنی دنیا هم در آن استفاده می شود (رضایی، ۱۳۹۱).

مقام معظم رهبری در راستای لزوم تحقیق در اقتصاد مقاومتی بالاخص در دانشگاه ها فرموده اند: یکی از دوستان اطلاع دادند که یک ستاد دانشجویی برای تحقیق در اقتصاد مقاومتی تشکیل شده. کار بسیار جالبی است. اینجور کارهای عمیق، همان چیزی است که کشور به آن احتیاج دارد. شما باید فکر کنید، مطالعه کنید، تحقیق کنید. این تحقیق ها اگر به درد آن دستگاه مسئول هم نخورد یا به کار او نیاید یا نپسندد، قطعاً به کار شما می آید و به درد شما می خورد. این، کار بسیار جالبی است. همچنین یکی دیگر از دوستان اطلاع دادند که در دانشگاه شریف مرکز مطالعاتی ای تشکیل شده و در این زمینه کار می کنند. اینها بسیار کارهای مهمی است. این انگیزه ای جوان دانشجو و فکور، خیلی برای آینده ی کشور مهم است. البته راه حل هایی که گفته شد، بعضی از آنها کاملاً درست است. این را هم من به شما عرض بکنم؛ در همین زمینه ی مسائل اقتصادی، پاره ای از آنچه که پیشنهاد و مطرح شد، ما اطلاع داریم که مد نظر مسئولین هست؛ درباره اش کار می کنند، تصمیم گیری می کنند، اقدام می کنند؛ منتها همه ی اقدامها یا به اطلاع نمی رسد، یا گفتنی نیست. به هر حال این جور نیست که مسائل اقتصادی در مد نظر آن مسئولین نباشد. در جایی دیگر مقام معظم رهبری می فرمایند: «یکی از بهترین مظاهر و موثرترین مولفه های اقتصاد مقاومتی، شرکت های دانش بنیان است که می توانند اقتصاد مقاومتی را پایدارتر کنند. اگر شرکتهای دانش بنیان جدی گرفته شوند و از توسعه کمی و کیفی آن ها حمایت شود، بواسطه ثروت آفرینی از طریق علم، اقتصاد کشور به شکوفایی حقیقی خواهد رسید. خام فروشی دامی است که میراث سال های متمادی قبل از انقلاب است و متأسفانه کشور گرفتار آن شده و باید تلاش شود که ملت ایران از این تله نجات پیدا کند».

همچنان که مقام معظم رهبری نیز تأکید نمودند، مبارزه با اقتصاد سرمایه داری به معنای حرکت به سمت سوسیالیسم نیست. علاوه بر شناخت و رفع نقاط ضعف و بهبود نقاط قوت اقتصاد ملی، یک جنبه ی اقتصاد مقاومتی می تواند جلوگیری از گرایش اقتصاد جمهوری اسلامی به تفکرات سرمایه داری و سوسیالیستی باشد (هزاوئی و علی زیرکی، ۱۳۹۳). لذا ضرورت

شناخت موانع و پتانسیل های تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی بسیار احساس می گردد. لذا شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه مهم خواهد بود. سوالات این تحقیق عبارتند از:

۱. چه عواملی بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تاثیر دارد؟

۲. اولویت عوامل موثر بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه چگونه است؟

اقتصاد مقاومتی یک الگوی علمی متناسب با نیازهای کشور، یک اقتصاد درون زا متناسب با ظرفیت ها و امکانات کشور و مردم بنیاد و دانش بنیان می باشد. به عبارت دیگر این اقتصاد مردمی است و دولت مسئولیت برنامه ریزی، هدایت و نظارت را برعهده دارد. و از طرف دیگر از پیشرفت های علمی بهره می گیرد. در این اقتصاد عدالت محور قرار می گیرد و توجه به این نوع اقتصاد بهترین راه حل مشکلات اقتصادی می باشد (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۲). در جدول ۱ تعریف عملیاتی اقتصاد مقاومتی از منابع مختلف جهت شناسایی عوامل موثر اقتصاد مقاومتی شامل کتابخانه، مقالات و سایت های اینترنتی و کتابهای مورد نیاز استفاده شد و سپس اعتبار محتوای این پرسشنامه توسط اساتید فن و صاحب نظران در مورد موضوع تحقیق تأیید شد و از اعتبار لازم برخوردار بود.

جدول ۱. مولفه ها و شاخص های اقتصاد مقاومتی

ردیف	ابعاد (عاملها)	شاخص ها
۱	سیاسی	استقلال سیاسی و اقتصادی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۲		کاهش فشارهای خارجی از طریق تحریم اقتصادی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۳		کاهش فشارهای داخلی از طریق ایجاد موانع اجرای سیاست های اقتصاد مقاومتی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۴		اعتمادسازی به برنامه های دولت می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۵		حفظ اتحاد و انسجام ملی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۶		اعتماد مسئولان به جوانان و بسترسازی برای ورود آنان به عرصه های کلان کار و پیشرفت می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۷	اقتصادی	اعتماد به نفس در تولیدات داخلی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۸		عدم وابستگی به اقتصاد نفتی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۹		اقتصاد کارآفرینی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۰		مقابله با واردات غیرضروری می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۱		عدالت اقتصادی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۲		امنیت اقتصادی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۳		اقتصاد دانش بنیان می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۴		تقویت فرهنگ اقتصاد مقاومتی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۵		افزایش ریسک پذیری و نوآوری در فعالیت های دولت می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۶		خوداتکایی و توجه به صنایع داخلی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۷		کنترل قیمت کالا و خدمات می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۸		حفظ ارزش پول کشور می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.
۱۹		ایجاد ثروت و دارایی از طریق شرکت های دانش بنیان می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.

رفع کسری بودجه کشور می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۰	
ایجاد احساس امنیت سرمایه گذاری می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۱	
ظرفیت سازی فرهنگی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۲	فرهنگی
تقویت فرهنگ اقتصاد مقاومتی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۳	
توجه به صنایع دستی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۴	
توجه به ابعاد فرهنگی خانواده می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۵	
فرهنگ سازی و ترویج گفتمان اقتصاد مقاومتی در جامعه می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۶	
استحکام معنویت و روح ایمان و تدین در جامعه می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۷	
تربیت مدیران جهادی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۸	مدیریتی
پرورش مدیران اجرایی متخصص می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۲۹	
اصلاح ساختار مدیریتی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۰	
توجه به رشته و تخصص مدیران در سطوح مدیریتی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۱	
تغییر در قوانین و مقررات صادرات و واردات می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۲	
ایجاد محدودیت های قانونی برای تقاضاهای سوداگران خرید ارز می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۳	قوانین، مقررات و دستورالعمل ها
تدوین آیین نامه ها و بخشنامه های جدید برای رشد و توسعه اقتصادی از طریق تاسیس شرکت های دانش بنیان می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۴	
قانون گرایی حمایتی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۵	
مبارزه با فساد اقتصادی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۶	هماهنگی نهادهای نظارتی و قضایی
مبارزه با رانت خواری می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۷	
تغییر در ساختار نظام ارزیابی و نظارتی کشور می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۸	
نظارت بر شفافیت و سلامت نظام بانکی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۳۹	
مقاوم سازی و بومی سازی بانکداری الکترونیک می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۰	
اصلاح ساختار اداری و اجرایی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۱	اداری
کاهش بوروکراسی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۲	
تحول نظام اداری می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۳	
افزایش زمان کار مفید و بهینه می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۴	
صرفه جویی در مصرف می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۵	اجتماعی
استفاده بهینه از امکانات و منابع می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۶	
توجه به استفاده بهینه مصارف خانوادگی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۷	
توجه به مصرف انرژی های مصرفی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۸	
دوری کشور و افکار عمومی از مسائل حاشیه ای و فرعی می تواند بر اقتصاد مقاومتی موثر باشد.	۴۹	

روش شناسی تحقیق

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت چون در این تحقیق با دریافت نظرات کارکنان ادارات دولتی شهرستان ارومیه، به شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در از طریق رویکرد مدل یابی معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفته اند. لذا این تحقیق توصیفی- پیمایشی است. می توان بیان کرد که این تحقیقات نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی - پیمایشی از نوع میدانی است. با توجه به موضوع تحقیق به شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در از طریق رویکرد مدل یابی معادلات ساختاری، جامعه آماری این پژوهش کارکنان ادارات کل استان آذربایجان غربی است که، مشتمل بر ۳۲۲۰۲ نفر می باشد.

از آنجا که حجم آماری جامعه مورد پژوهش گسترده بوده و امکان تحقیق در کل مجموعه به علت هزینه زیاد و وقت گیر بودن امکان پذیر نمی باشد، تحقیق حاضر با بررسی زیرمجموعه ای از این جامعه که قابل تعمیم به کل مجموعه باشد، صورت گرفته است. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان مورد سنجش قرار گرفت، حجم نمونه مورد تحقیق ۳۸۲ نفر به نسبت جامعه آماری بصورت تصادفی انتخاب شده اند.

روش های گردآوری اطلاعات به طور کلی به دو دسته کتابخانه ای و میدانی تقسیم می شود. جهت گردآوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری و ادبیات تحقیق موضوع از منابع کتابخانه ای، مقالات و سایت های اینترنتی و کتابهای مورد نیاز استفاده شده است و در روش میدانی به منظور جمع آوری داده ها و اطلاعات برای تجزیه و تحلیل، از پرسشنامه استفاده گردیده است. در پرسشنامه تحقیق به علت سهولت پاسخ دهی و تجزیه و تحلیل پرسش ها و سرعت درک پرسش از سوی پاسخ دهنده از سوالات بسته استفاده شده است که پرسشنامه مورد استفاده محقق ساخته بود. پاسخ ها با طیف اندازه گیری لیکرت با مقیاس سنجش پنج گزینه ای بصورت خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد انجام گرفته است و پس از بررسی پایایی و روایی لازم میان نمونه آماری تحقیق توزیع گردیده است. در این تحقیق به منظور تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. این روش برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه گیری که خصیصه های مختلف را اندازه گیری می کند به کار می رود. میزان ضریب اعتبار هر یک از روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که در جدول زیر خلاصه شده است این مقادیر نشان دهنده آن است که موارد مورد نظر در پرسشنامه قابلیت اعتماد و یا به عبارت دیگر از پایایی خوبی برخوردار می باشد.

جدول ۱. آماره پایایی پرسشنامه

پرسشنامه	آلفای کرونباخ	تعداد سوالات
اقتصاد مقاومتی	۰/۹۶۱	۴۹

برای تعیین اعتبار پرسشنامه روشه ای متعددی وجود دارد که یکی از این روش ها اعتبار محتوا می باشد. اعتبار محتوا، ویژگی ساختاری ابزار اندازه گیری است که همزمان با تدوین آزمون در آن تنیده می شود. اعتبار محتوای یک آزمون معمولاً توسط افرادی متخصص در موضوع مورد مطالعه تعیین می شود. بنابراین اعتبار محتوای این پرسشنامه توسط اساتید فن و صاحب نظران در مورد موضوع تحقیق تأیید شده است و از اعتبار لازم برخوردار می باشد.

تجزیه و تحلیل داده ها

اولویت عوامل مؤثر بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه چگونه است ؟
نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل اقتصادی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه در جدول های شماره ۲ و ۳ آمده است.

جدول شماره ۲. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل اقتصادی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی

شرح	مقدار
تعداد	۳۸۲
آماره کای دو	۱۷۰/۴۷۲
درجه آزادی	۹

جدول شماره ۳. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل اقتصادی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی

ردیف	عامل	میانگین رتبه
۱	عامل ۷	۵/۷۹
۲	عامل ۸	۵/۶۶
۳	عامل ۹	۴/۷۹
۴	عامل ۱۰	۶/۰۳
۵	عامل ۱۱	۵/۴۹
۶	عامل ۱۲	۶/۰۶
۷	عامل ۱۳	۴/۴۴
۸	عامل ۱۶	۵/۶۸
۹	عامل ۱۷	۵/۶۴
۱۰	عامل ۲۱	۵/۴۲

چنانچه در جدول شماره ۳ ملاحظه می شود به دلیل اینکه سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است. پس بین میزان تاثیر هریک از عوامل اقتصادی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بطوری که از بین عوامل اقتصادی، عامل ۱۲ بیشترین و عامل ۱۳ کمترین تاثیر را بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه دارد.

اولویت بندی عوامل سیاسی اجتماعی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه؛ نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل سیاسی اجتماعی در جدول های شماره ۴ و ۵ آمده است.

جدول شماره ۴. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل سیاسی اجتماعی

شرح	مقدار
تعداد	۳۸۲
آماره کای دو	۱۶۰/۵۱۷
درجه آزادی	۶
سطح معنی داری	۰/۰۰۰

جدول شماره ۵. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل سیاسی اجتماعی

ردیف	عوامل	میانگین رتبه
۱	عامل ۲	۴/۱۹
۲	عامل ۳	۳/۰۶
۳	عامل ۵	۴/۱۲
۴	عامل ۶	۴/۵۵
۵	عامل ۴۵	۴/۰۶
۶	عامل ۴۶	۴/۰۸
۷	عامل ۴۹	۳/۹۵

چنانچه در جدول شماره ۵ ملاحظه می شود به دلیل اینکه سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است. پس بین میزان تاثیر هریک از عوامل سیاسی اجتماعی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بطوری که از بین عوامل سیاسی اجتماعی، عامل ۶ بیشترین و عامل ۳ کمترین تأثیر را بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه دارد.

اولویت بندی عوامل هماهنگی نهادهای نظارتی و قضایی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه:

نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل هماهنگی نهادهای نظارتی و قضایی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه در جدول های شماره ۷ و ۸ آمده است.

جدول شماره ۷ نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل هماهنگی نهادهای نظارتی و قضایی

شرح	مقدار
تعداد	۳۸۲
آماره کای دو	۴۲/۹۹۸
درجه آزادی	۴
سطح معنی داری	۰/۰۰۰

جدول شماره ۸ نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل هماهنگی نهادهای نظارتی و قضایی

ردیف	عوامل	میانگین رتبه
۱	عامل ۳۶	۲/۷۴
۲	عامل ۳۷	۳/۱۰
۳	عامل ۳۸	۳/۲۱
۴	عامل ۳۹	۲/۹۰
۵	عامل ۴۰	۳/۰۵

چنانچه در جدول شماره ۸ ملاحظه می شود به دلیل اینکه سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است. پس بین میزان تاثیر هریک از عوامل نهادهای نظارتی و قضایی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بطوری که از بین عوامل هماهنگی نهادهای نظارتی و قضایی، عامل ۳۸ بیشترین و عامل ۳۶ کمترین تاثیر را بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه دارد.

اولویت بندی عوامل فرهنگی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه؛ نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل فرهنگی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه در جدول های شماره ۹ و ۱۰ آمده است.

جدول شماره ۹. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل فرهنگی

شرح	مقدار
تعداد	۳۸۲
آماره کای دو	۸/۳۶۳
درجه آزادی	۳
سطح معنی داری	۰/۰۳۹

جدول شماره ۱۰. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل فرهنگی

ردیف	عوامل	میانگین رتبه
۱	عامل ۲۲	۲/۶۲
۲	عامل ۲۳	۲/۴۸
۳	عامل ۲۶	۲/۴۲
۴	عامل ۲۷	۲/۴۸

چنانچه در جدول شماره ۱۰ ملاحظه می شود. به دلیل اینکه سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است. پس بین میزان تاثیر هریک از عوامل فرهنگی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بطوری که از بین عوامل فرهنگی، عامل ۲۲ بیشترین و عامل ۲۶ کمترین تاثیر را بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه دارد.

اولویت بندی عوامل مدیریتی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه؛ نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل مدیریتی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه در جدول های شماره ۱۱ و ۱۲ آمده است.

جدول شماره ۱۱. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل مدیریتی

شرح	مقدار
تعداد	۳۸۲
آماره کای دو	۲۰/۶۴۶
درجه آزادی	۳
سطح معنی داری	۰/۰۰۰

جدول شماره ۱۲. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل اداری مدیریتی

ردیف	عوامل	میانگین رتبه
۱	عامل ۲۸	۲/۶۵
۲	عامل ۲۹	۲/۵۴
۳	عامل ۴۴	۲/۴۳
۴	عامل ۴۱	۲/۳۸

چنانچه در جدول شماره ۱۲ ملاحظه می شود. به دلیل اینکه سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است. پس بین میزان تاثیر هریک از عوامل اداری مدیریتی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بطوری که از بین عوامل اداری مدیریتی، عامل ۲۸ بیشترین و عامل ۴۱ کمترین تاثیر را بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه دارد.

اولویت بندی عوامل قوانین، مقررات و دستورالعمل ها در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه؛ نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل قوانین، مقررات و دستورالعمل ها در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه در جدول شماره ۱۳ و ۱۴ آمده است.

جدول شماره ۱۳. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل قوانین، مقررات و دستورالعمل ها

شرح	مقدار
تعداد	۳۸۲
آماره کای دو	۶۳/۴۵۹
درجه آزادی	۲
سطح معنی داری	۰/۰۰۰

جدول شماره ۱۴. نتایج آزمون فریدمن مربوط به عوامل قوانین، مقررات و دستورالعمل ها

ردیف	عوامل	میانگین رتبه
۱	عامل ۳۲	۲
۲	عامل ۳۴	۲/۲۱
۳	عامل ۳۵	۱/۷۹

چنانچه در جدول شماره ۱۴ ملاحظه می شود به دلیل اینکه سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است. پس بین میزان تاثیر هریک از عوامل قوانین، مقررات و دستورالعمل ها در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بطوری که از بین عوامل قوانین، مقررات و دستورالعمل ها، عامل ۳۴ بیشترین و عامل ۳۵ کمترین تاثیر را بر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه دارد.

جمع بندی و نتیجه گیری

نتایج حاصل از بررسی و آزمون فرضیه های تحقیق حاضر نشان می دهد:

از تحلیل عاملی، شش عامل دارای بردارهای ویژه بزرگتر از یک هستند، عامل اول حدود ۲۲ درصد، عامل دوم حدود ۱۲ درصد، عامل سوم حدود ۱۱ درصد، عامل چهارم حدود ۱۰ درصد، عامل پنجم حدود ۱۰ درصد، عامل ششم حدود ۶ درصد از واریانس را توضیح می دهد. بین میزان تاثیر هریک از عوامل اقتصادی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. به دلیل اینکه سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است. پس بین میزان تاثیر هریک از عوامل اقتصادی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بین میزان تاثیر هریک از عوامل اجتماعی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. به دلیل اینکه سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است. پس بین میزان تاثیر هریک از عوامل سیاسی اجتماعی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بین میزان تاثیر هریک از عوامل هماهنگی نهادهای نظارتی و قضایی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بین میزان تاثیر هریک از عوامل فرهنگی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بین میزان تاثیر هریک از عوامل مدیریتی در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد. بین میزان تاثیر هریک از عوامل قوانین، مقررات و دستورالعمل ها در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در ادارات دولتی شهرستان ارومیه تفاوت معنی داری وجود دارد.

با توجه به مباحث تئوریک و تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش، چندین پیشنهاد ارائه می گردد و امید است با کاربری یافته های تحقیق دست اندرکاران نظام اداری بتوانند گام های مثبت در خصوص اقتصاد مقاومتی بردارند.

سیاست های کلی نظام اداری (ابلاغ شده در فروردین ماه ۱۳۸۱) یکی از پیش زمینه های تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی به شمار می رود. پیشنهاد می شود نظام اداری و اجرایی در بخش عمومی حاوی آن ویژگی های ساختاری و رفتاری باشد که بتواند در مسیر تحقق هدف های اقتصاد مقاومتی قرار گیرد. در غیر این صورت نظام اداری و اجرایی کشور خود عاملی در جهت کاهش درصد تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی خواهد بود. بر این اساس اصلاحات نظام اجرایی مدنظر برای کمک به اقتصاد مقاومتی حاوی چند بُعد مهم است:

۱. علیرغم تأثیر فوق العاده کاهش بوروکراسی زائد در تسهیل محیط کسب و کار و کاهش دادن هزینه، پیچیدگی و زمان بری نظام اداری، نباید اصلاح نظام اداری و اجرایی را به صرف کاهش بوروکراسی یا کاهش تعداد دستگاه های اجرایی تقلیل داد. همچنین تجربه چندین ادغام غیر کارشناسی در سطح وزارتخانه ها نشان می دهد باید با دقت و عمق بیشتری به کاهش کمیت دستگاه های اجرایی نگریست. نکته مهم در کاهش بوروکراسی، اتخاذ شیوه ای است که به دیگر اهداف بخش عمومی آسیب نرساند.

۲. مهم ترین گام پس از کاهش بوروکراسی های زائد، بازآرایی تدریجی ساختار دستگاه ها و نهادها با هدف انجام بهینه رسالت های اصلی قانونی است. هم زمان با این پدیده، فقدان دستگاه متولی خاص برای برخی وظایف بسیار مهم اما مغفول، نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

۳. هم زمان با اصلاح ساختار، مهم ترین ضعف محتوایی نظام اداری و اجرایی کشور ضعف شدید در حاکمیت واقعی قانون، کارآمدسازی و اثربخشی در جهت تحقق منویات خط مشی گذاران مجلس و دولت است. این مرحله یکی از پیچیده ترین سطوح اصلاح نظام اداری و اجرایی است زیرا با رفتارها و تصمیمات در تمام هرم اداری (دولت و قوه قضایی و انتظامی، بخش عمومی غیردولتی و شرکت های دولتی) از کوچک ترین شهرستان ها تا پایتخت سروکار دارد. شاید مهم ترین راهبردی که باید هم در قوانین مصوب مجلس و هم در سازوکارهای نظارتی قوه مجریه و قضائیه اتخاذ شود، راهبرد بالا بردن هزینه عدم حاکمیت قانون است.

۴. به جهت انضباط بخشی و قانونمدار نمودن سیستم، تنظیم نظام ارزیابی و نظارت مؤثر از مهم ترین اولویت ها است. در سطح خط مشی گذاری، مجلس و دولت نیازمند دو نهاد برای سنجش خروجی، نتایج و آثار خط مشی های مهم (از جمله اقتصاد مقاومتی) و ارائه سنجش های منظم و شاخص مند به خط مشی گذاران برای تصحیح و ترمیم تدابیر هستند. از سوی دیگر در سطح عملکرد، شواهد حکایت از آن دارند که هم بخشی از مسئله ناکارآمدی و فساد مالی و اداری و هم بخشی از عدم حاکمیت قانون در دیوانسالاری کشور، متأثر از اثربخش نبودن نظام ارزیابی و نظارت است. با وجود تعبیه دستگاه های نظارتی در سطوح و لایه های مختلف، فقدان نظام اطلاعات و مهم تر از آن، عدم اعمال نتایج حاصل از ارزیابی و نظارت (مواجهه صوری و توأم با ملاحظات) موجب از دست رفتن نفوذ و اثربخشی ارزیابی و نظارت شده است. حل این مشکل بیش از وضع مقررات و قوانین جدید، مستلزم تغییر رویه عملی نهادهای متولی از جمله مجلس شورای اسلامی (در نظارت های مرتبط با وظایف خود) است.

۵. ایجاد و تشکیل اندیشکده نظام اداری و مدیریت اسلامی در کنار و همگام با سایر اندیش کده های فعال در ارتباط با مقام معظم رهبری، مرکب از صاحب نظران و نخبگان نظام اداری و مدیران مجرب و کارشناسان فرهیخته نظام اداری در حوزه نظر و عمل و توانمند در تدوین نقشه راه برای دستیابی به نظام اداری کارآمد، چابک و بهره ور و البته جامعی باشد که همواره از اندیشه های ناب اسلامی و تجارب روزآمد بین المللی بهره جوید.

۶. شناسایی، سازمان دهی و بهره مندی از مدیران مجرب و کارآمد برخوردار از روحیه جهادی در حوزه های مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی از طریق به گزینی متمرکز بر محور شاخص های مطلوب و از پیش طراحی شده و تربیت مدیران جهادی در کوتاه مدت و میان مدت از طریق استعدادیابی نیروهای مؤمن و متخصص که صلاحیت ارتقا به سطوح مدیریتی را داشته و با بهره گیری از الگوی انتقال تجارب موفق در حوزه های مختلف و مستندسازی آن، زمینه لازم را برای دستیابی به اهداف مدنظر فراهم نمایند.

۷. تأسیس سازمان و مرجعی مسئول و پاسخگو در حوزه نظام اداری برای ارائه زمان بندی شده برنامه ها و اقدامات به صورت جامع برای تنویر افکار عمومی و همچنین تأسیس رشته مدیریت جهادی در مقطع تحصیلات تکمیلی و ظرفیت سازی فرهنگی، سیاسی و اجتماعی برای تحقق و نهادینه سازی مطلوب فرهنگ اقتصاد مقاومتی.

منابع و مراجع

- [۱] ابوالحسنی و احمد بهاروندی، (۱۳۹۲)، «اوراق دوسویه ارزی، رویه ای برای معاملات ارزی در یک اقتصاد مقاومتی نوعی»، دوفصلنامه علمی و پژوهشی مطالعات اقتصاد مقاومتی سال پنجم، شماره دوم، پیاپی، ۱۰- بهار و تابستان، صص ۹۳-۱۰۴.
- [۲] الیاسی، حسین (۱۳۹۵) «بررسی رابطه بین مدیریت منابع انسانی و اقتصاد مقاومتی»، همایش های مدیریت منابع انسانی، تهران.
- [۳] امیری، حسین و محمدحسین کریم (۱۳۹۷) «اقتصاد مقاومتی: افزایش تاب آوری و کاهش آسیب پذیری»، دوفصلنامه علمی ترویجی اقتصاد مقاومتی، سال سوم، شماره ۶، پاییز و زمستان، صص ۳۰-۹.
- [۴] بیانات مقام معظم رهبری در جلسه تبیین سیاست های اقتصاد مقاومتی، ۱۳۹۲/۱۲/۲۰.
- [۵] بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور، ۱۳۸۹/۶/۱۶.
- [۶] توکلی، محمدجواد و امید ایزانلو (۱۳۹۵) «رویکرد اقتصاد مقاومتی در آسیب شناسی اقتصادی»، دوفصلنامه علمی ترویجی اقتصاد مقاومتی، سال اول، شماره ۲، پاییز و زمستان، صص ۸۲-۳۷.
- [۷] جوان، فرهاد، طهماسی، بهمن و حجت، سیروس (۱۳۹۷) «تحلیل اثرهای گردشگری بر نواحی روستایی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی (مورد مطالعه: شهرستان رودبار)»، دوفصلنامه علمی ترویجی اقتصاد مقاومتی، سال سوم، شماره ۶، پاییز و زمستان، صص ۱۲۰-۱۰۵.
- [۸] حسین زاده بحرینی، محمد حسین (۱۳۹۲)، «اقتصاد مقاومتی راهکاری برای توسعه»، مشکوه، بهار، شماره ۱۱۸.
- [۹] رضایی، محسن، (۱۳۹۱)، «هدف از اقتصاد مقاومتی چیست» منتشرشده در <http://www.tebyan.net/newindex.aspx?pid=218340>
- [۱۰] رنجبریان، رسول، (۱۳۹۷)، «تحریم های اقتصادی و اقتصاد مقاومتی»، چهارمین کنفرانس جامع و ملی اقتصاد مقاومتی، بابلرسر، دانشگاه پیام نور مرکز یزد، بوعلی سینا همدان، دانشگاه اهل بیت(ع)، دانشگاه آزاد اسلامی، شرکت پژوهشی صنعتی طرود شمال و شبکه پژوهشگران ایران، https://www.civilica.com/Paper-CICRE04-CICRE04_004.html
- [۱۱] سیف، اله مراد (۱۳۹۱)، «الگوی پیشنهادی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران»، فصلنامه آفاق امنیت، سال ۵ شماره ۱۶، پاییز.
- [۱۲] فدایی، بهرام (۱۳۹۵)، «شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر استقرار نظام اقتصاد مقاومتی در کشور براساس تکنیک تاپسیس»، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی نراق.
- [۱۳] فرهمند معین، حامد و مهدی زرنگ، (۱۳۹۵)، «تبیین جایگاه فساد اقتصادی در تحقق اقتصاد مقاومتی»، چهارمین کنفرانس بین المللی اقتصاد، حسابداری و مدیریت، کوالالامپور - مالزی، موسسه پژوهشی پندارهمایش پارس، دانشگاه علم و صنعت واحد نور، https://www.civilica.com/Paper-ICMEA04-ICMEA04_037.html
- [۱۴] قربانی، عبدالعظیم و رضا رنجبران، (۱۳۹۷)، «شناسایی زمینه های اخلاص در مقاومت اقتصادی از رهگذر فساد اقتصادی»، دوفصلنامه علمی ترویجی اقتصاد مقاومتی، سال سوم، شماره ۶، پاییز و زمستان، صص ۸۲-۵۵.
- [۱۵] میلانی، جمیل، (۱۳۹۴)، «اقتصاد مقاومتی و خودباوری ملی، فرصتها و چالش های تحقق آن»، مجله اقتصادی، شماره های ۷ و ۸، مهر و آبان.
- [۱۶] هزاوئی، سیدمرتضی و علی زیرکی حیدری (۱۳۹۳)، «اقتصاد مقاومتی؛ نماد مدیریت جهادی در اقتصاد سیاسی ایران»، مطالعات انقلاب اسلامی، تابستان، سال ۱۱، شماره ۳.
- [17] Peet, R. & H. Elaine. (2009). Theories of Development Contentions, Arguments Alternatives, the Guilford Press, Second Edition.
- [18] Briguglio, Lino & Stephen Piccinino (2009). Growth and Resilience in East Asia and The Impact of the 2009 Global Recession, Available at: http://www.um.edu.mt/_data/assets/pdf_file/0011/141959/Growth_with_Resilience_in_Asia_5.Dec.2011.Pdf.
- [19] Rose, A; (2004) "Defining and Measuring Economic Resilience to Disasters"; Prevention and Management: An International Journal, 13 (4).